

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Post.

Prodajata s poštaricom stoji 2 for., a seljaka samo 1 for. za celu godinu. Nazmerno 1 for., a seljaka 50 nor., za pol godinu. Izvan Carovine tisu poštarina. Dija se najje najmanje 8 seljaka te su voljni, da im list šaljom svim ukupno pod jednim zatekom i imenom, davat ćemo za 70 nor., na godinu svakomu. Nori se šalju kroz poštaricu *Varniština*. Imo, prezimo i najbližu Poštu valja jasno označiti. Komu List nedodje na vrijeme, neka to javi odpravništva u otvorenu pismu, za koje se neplaća nikakva poštarina, napisar izvana *Reklamacija*. Tko List prima i drži, ako je poštom, ga i plaća.

Izlazi svaki t. i 16. dan mjeseca.

UREDNIČTVO I ODPRAVNIČTVO

nalaza se

Tipografa Fizzi di G. Amali, Via della Zonta, N. 7.

Pisma se šalju platjeno poštarine. Vjesti, dopisi i drugi spisi štampaju se ili u celosti ili u izdanku, nalimo prama svojoj vrijednosti i smjeru otoga Lista. Napodplani se dopisi nepodrobno. Osvoba, napadanja i čisto sukromne stvari neoplaze njesta u ovom Listu. *Vrijebona* se pisma šalju po 5 nor., svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nor., a svaki redak svitlo 6 novčah; ili u slučaju opetovanja po što se pogodo oglašnik i odpravništvo. Doplat se neradaju. Uredništvo i odpravništvo, ostu izvanrednih slučajevah, nedopisaju, nego putem svoje *Litnice*.

ISTRIJANCI!

Do mala bit ćete pozvani, da iza-berete svoje poslanike na državni sabor u Beč. Seoske občine istarske biraju dva čovjeka. Jednoga biraju občine kapitanata voloskoga, pazinskoga i lošinskoga, a drugoga občine kapitanata koparskoga, Porečkoga i Puljskoga.

Sada imamo ustav iliti konstituciju. Poslanici naroda sa svjetlom krunom odluče, što ima biti zakon u zemlji, koliko li će se vojske dati na godinu, koliko li novea potrošiti i u što će se taj novac potražiti. Da vam mi pišemo: Istrijanci! izaberite Petra ili Pavla, pak nećele više soldata davati, ni stibre plaćati, mi bismo teško lagali i o vašu vjeru bi si dušu ogresili. Zašto?

Zato jer danas svaka država, neka je još slobodnija, i vojske drži i novea troši. A troši više, nego bi trebalo, jer djeca moraju za občinske grehe pokoru činiti, i jer se stogod za buduća vremena čini.

Nuto dakle, da netražite sudca, da vam netreba škole, da neimate ništa, česa vam treba braniti, da ste bez domovine i starinske narodnosti svoje, onda ne biste marili birati nikoga u sabore; niti biste što izgubili, niti što dobili.

Ali ovako, dok treba da se koji čovjek za vaše potrebe potegne, vidite i sami, da je potrebno odabrati ga i poslati državi na sabore.

Vi se tužite, da je teško snašati sve dužnosti, da bi vam se imalo stotine i stotine nevoljah odstranili. Mi

pritrvdjujemo, da je tako. I vidimo možda od mnogih vas bolje, gdje i kako bi se pomoglo. Ali glavom o zid nemožeš. Možeš, nego ćeš glavu razbiti, a zida nećeš probiti.

Tako vidite, makar vi najboljega čovjeka odabrali, svega nećele postignuti, što zelite. Nego birajte vašega čovjeka, postignut možeš bar to, da u Beču budu svakom prigodom čuli, lko smo i česa nam treba. Ako nedaju svega, dat će nešto. A ovo vam je tvrda naša vjera, da gospoda u Beču, ako su ikoliko pametna, *moraju* naše zelje izpunjivati, jer da Austrija izgubi Hrvate, mogla bi učiniti tešamenat, jer bi njoj umreti. Ponestalo bi joj mora i mosta u Levante. Ali naše će zelje pomalo izpunjivati, jer jedno ni jili netražimo svakom prilikom, gdje bismo mogli, a drugo, oni još pravje ni nevjernju koliko nas ima. Veliki gospodin u Beču popao se za vlasi, kad je dočuo, da mladost hrvatska iz Istre očito piše neka se na pazinskog gimnaziji hrvatski uči. „Odkuda Hrvatli u Istri?“ Gospodine moj: iz zemlje uzkrusuju kao mučenički plodovi!

To su vam naše misli. Dogovarajte se i sdruživajte se! Nevjerujte onim, koji vas samo ovom prilikom kume i bratime i samo ovom prilikom vašim jezikom govore!

Mi ćemo Vam sudogovorno sa političnim društvom „Jednosti“ na dobu javiti koje ljude preporučamo vašemu glasu. Pazite dobro, da će naši protivnici kovati i rovali svakojako, ali naše je ime „Sloga“, nesloge se čuvajte.

Mi ćemo Vam pokazati šibe, koje su za Vas najprillćenije. Kakove si šibe odsječete, onkove će Vas tepsti!

CESAROV DAR.

Nije nam prostor lista dopuštao ni u kratko pisati, kako su silno slavje imali u Beču prigodom srebnog pira Njihovih Veličanstvah. Ako rečemo, da je bilo kako ljepše nemože biti, da strani svet zavidja ovom tvrdom vezu medju krunom i narodi; ako spomenemo, da je Cesar pisao ministru Tassu, neka je srdačna hvala svim narodom i društvom, koji onu slavu slavise — sve smo rekli.

Ali je Cesar i darove podielio, darove bogate cesarske. Stotine tamničarah oprostio je od tamnice, ustanovio je 20 besplatnih mjestah za odgojenje častničkih kćerih u Hernalsu i Požunu, i 10 mjestah za sirotead u vojničkom odgojilištu u Višavi. A za velike škole utemeljio je 40 stipendijah siromašnim i marljivim učenicom. Te stipendije zvati će se: „Franjo Josip-Jelisavine zlatne podpore“ i bit će svaka po 300 forintih u zlatu. Dielit će se ovako: Na bečkom i peštanskom sveučilištu po 7; na Prazkom 3, na Gratačkom, Inspručkom, Krakovskom, Lavovskom, Černovičkom, Kološvarskom i Zagrebačkom po tri.

DOPISI.

Iz Kastva.

Kastavec proslavili su srebrni pir njihovih Veličanstvah slavljam kakovog Kastav dosad doživio nije. Priprave se činile u svakom selu ove velike občine. Već na 23. aprila javljalo 21 hitac mužarah i veselo zvonjenje početak slavija a glasba prolazila je gradom svirajući vesele komade. Dne 24. aprila sa suncanim izlazom pucalo se opet iz mužarah, veselo zvonilo a glasba igrala.

Čim je začelo misli zvoniti, vidjelo se dolaziti sa svila stranah seljake pod narodnim barjaci cvetljeni nakičene, koje je pratila narodna glasba sopele, mešnice ili harmonike. Svaki barjak pratila je ovedšnja glasba do mesta, odkud su imali svi skupa u crkvu. Čim je misli odzvonjalo, otiđoše svi najlepšim redom praćeni od ovdrašnjeg velenjenog upravitelja i ostale ovdrašnje gospode u crkvu, gdi se već bila sabrala školska mladež sa učiteljima.

Krasan bio to pogled u crkvi dubokom pukom napunjenoj, kad se barjaktari iz klupe sve po dva uređise a na čelu svileni krasni barjak, koji su članovi čitaonice za taj dan priskrbili. Sv. misu služio je naš starina pref. Vekoslav Vlah uz podvorbu mladjeg svećenstva. Za sv. mise pucalo se često iz mužarah. Po misi otiđoše svi na mesto, odkud ti iz Kastva na more i Učku krasan pogled, da tu zasade lepo stablo slavensku lipu, da bude i potomcem svjedokom današnje svečanosti.

HRVATSKE NARODNE PIJESME IZ ISTRE.

LXVIII.

Smiljančić.

(Iz Kaštavičine)

Smiljančiću! pokisnu ti perje!
Neka kisno, drugo mi se vije;
Nije meni do tvojeg perja,
Već je meni do novolje moje,
Što mi drugi preotimlje dragu;
Nek' otimlja, preotit ju neće,
Dok je meni na rameu glava,
I desnica u rameu ruka.
Pred kućon joj jablan drvo raste,
Pripet ću se jablanu na granu,
Zapevat ću kano lastavica,
Zakukat ću kano kukavica
Zaprosit ću njeju staru majku,
Nebi li se majka smilovala,
Nebi l' meni svoju bčerku dala,
Meni dala, ali obećala;
Nebi l' mene svojim zotom zvala.
Volč. sb.

(Vidi se, da je donesena iz kraljevine).

LXIX.

Sarjet mlade mladounu.

(Lorranska)

Prili mi, mladi moj, kada mesec zajde,
Da mi te nijedan na ceste ne najde,
Ako mi te najde, nedaj se videti.

Ako mi te vidi, nedaj se poznati,
Ako mi te pozna, nedaj se udriti,
Ako mi te udre, nedaj se do boli,
Ako te do boli, nedaj se do smrti.
Volč. sb.

LXX.

Zašto je liepa.

(Lorranska)

Titica pisana visoko zletala,
Ča j' više zletala, to j' širo zgedala;
Ča j' nadletala ou mutni Dunaj;
Na mutnem Dunaju košuta se pero,
Za ujom mi Ivo mlad stupon postuplje.
„No postupljuj, Ivo mlad, za manon košuton,
Aš san ja košuta, uboga sirota.“
„Ako si košuta uboga sirota
Ale si, košuto, galanta života.“
„Mala hvata tebi, Ivo mlad juonee,
Da san ja košuta galanta života,
Hvala majki mojoj, ka mi ga j' gojila:
Rano me j' klata spat, kasno me j' stnjala.
Kada me j' stajala, lepo me j' obukla,
Kada me j' obukla, ručat mi je dala,
Kada san ručala, lepše me j' obukla,
Kada me j' obukla, k maše me j' poslala,
Kad' san od maše prišla, obedvat mi j' dala,
Kad' san poobudvala, još lepše me j' obukla,
Kad' me j' obukla, na tanac me j' poslala,
Kad' san s tanca prišla, južinat mi j' dala,
Kad' san pojužinala, na šet me j' poslala,
Volč. sb.

LXXI.

Mare pore belo ruho.

(Lorranska)

Kantaj Mare, da to gera šuje,
Gora, more, dva luga zelona:
Izpod luga hladna voda tebe
Na njoj Mare belo ruho pore,
Belo ruho z helima rukama:
Kad' se dva na vode karala;
Jedna drugoj vali: nevernice moja;
Ka si zneverila mojsa ljuba draga,
Mojsa ljuba draga, ki je najdalje šal,
Ki j' najdalje šal, pred Levant je prišal.
Levanti koje mlado stude i šegave,
Ke su mojsa draga tamo zadržale,
Da bi one mlado moju misal zvale,
Bi mojsa dragi doma pošiljale.
Volč. sb.

LXXII.

Junak.

(Lorranska)

Nekantan od dobra, ni od dobre volje,
Nego za okripit tužno srce moje,
Tužno srce moje, znam da ga ni v mane;

LXXIII.

Ljuba i tanac.

(Lorranska)

Spametil san se va gore,
Da mi je ljuba va Zadre.
Kad' ja mladi v Zadar grad,
To mi ljuba s tanca gre;
S tujen junakon brez mane,
Va svitnoj sukaji do zemlje
Saka žica po dukat,
A sa sukija sto dukat.
Spametil san se va Bakro,
Du j' moja ljuba va Bakro.
Kada ja mlad v Bakar grad,
Tot moja ljuba s tanca gre
S tujen junakon brez mane,
Va svitnoj suknoj do zemlje,
Saka žica po dukat,
A sa sukija sto dukat.
Spametil san se va Bakro,
Da j' moja ljuba va Kastve.
Kada ja mlad va Kastav grad,
Tot moja ljuba s tanca gre
S tujen junakon brez mane,

Kad se došlo na mjesto, postavi se skolska mladez na kolo. G. upravitelj nagovori prisutne liepimi riečni naglasiv Kastavecm njihoviu vjernost napram vladajućoj kući, te jim priporučio neka postojano sliede stope svojih praotaca, koji su uvijek pripravni bili podati krv i dobro za svog cara. Položiv lipu u jamu kaza skolskoj mladezi, nek ju oni posade, nek ju goje, da uzraste do velikog stabla, da njoj bude spomenom današnjeg dana i zatogom postojane vjernosti napram svoga cara Franja Josipa i carice Jelisave, koje da Bog pozivi! Ove rieči pratio je puk sa trokrotnim živio. Polom su učenici redom jamu zemljom napunili, te ovaj prizor ganuo je mnoge prisutne do suzah, a ostali će Kastavecm nezaboravan hip, kad su carsku lipu posabili. Odatle vrališe se svi pred glavarstvo, gdi bi po običaju kastavskoj deci pobacano do 300 kolačah. Čim se dopodneva svečanost svršila začela se mladez vrtiti osobito pod lozom, te to je trajalo do kasne noći. Na dva sata sabralo se do 36 osobah to iz grada to iz okoli k skupnomu obedu u dvoranu narodne čitaonice, koja je bila krasno urešena. Ako i bijaše gostovah razne narodnosti, to je vladala u svih jedna ista ćul, da slave srebrni pir svoga vladara. Za gostbe napio je prvi caru i carici naš upravitelj g. Ivan Simeig a za njim kraljeviću i celoj carskoj obitelji prečastni g. Vekoslav Vlasi župnik. Već oko pete obilivi su gostovi da vide kako se puk zabavlja, te vidjelo se svim u obće kako su veseli ovog dana.

Čim se počelo mračiti videli se po mnogih brežuljeh kresovi, a osobito se odlikovao onaj na najvišem vrhu kastavske šume Lisne na vrhuncu Šija. Mogli su ga lahko videti daleko u Istri. U isto doba razsvetljen bijaše i grad te bijaše malo kućah, koje nisu čim tim liepe razsvjetljene. Ovdi mi valja spomenuti, da su već od rana jutra mnoge kuće bile narešene sa barjaciema najviše narodnim i odlikovala se je medju svimi sgrada Vraničanova, gdi je narodna čitaonica.

U večer nabralo se mnogo članovah i gostovah u narodnoj čitaonici na ples, koji je trajao do preko polnoći. Pucalo se je pako i zvonilo ne samo u Kastvu nego i po svih kapelanijah ove velike občine. Tako se u nas proslavio taj dan, tako jesu Kastaveci pokazali koliko ljube svoga cara i caricu i milu domovinu. Siguran sam, da će se ova proslava ovjekovječiti, te će se od kolena do kolena doglasivati.

Kastav 7. Maja 1879.

Sjednica odbora Bratovščine. — Dne 6 aprila sastao se odbor „Bratovščina hrv. ljudii u Istri“ da pregleda molbe i predieli podpore. Bijaše ukupno 20 prosiočah i to 1 pravnik, 9 gimnazijalcah i 10 učiteljskih pripravnika. Poslije što blagajnik izvijesti, da u blagajnu nije unišlo mnogo, to je odbor odlučio podieliti podpore samo onim, koji nevuca od nikud podpore i na predlog jednog člana dvojici učiteljskih pripravnika u Kopru. Podpore su dobili sledeći:

Pavao Baričević iz Vranje pravnik 30 f., Mahulja Mate i Gršković Mate iz Vrbnika gimnazijalac po 20 f., Bonifačić Petar gimnazijalac iz Baske 20 f., Roza Josip iz Zaminja, Brajša Matej iz Pčima, Stembergar Gaspar iz Jelsane gimnazijalac po 20 f., Bogović Toma iz Dubašnice gimnazijalac 25 f. i Jelinčić Ivan gimnazijalac iz Voloskog 30 f. Ako su i malene podpore to su sigurno svim dobro došle ako se pomisli, da svi nadareni jesu sinovi siromašnih roditeljah. Bratovščina utemeljena g. 1874 podielila je u pet godinah nista manje nego 1005 f. a k tomu je i glavnica na toliko narasla, da će je ove godine biti više od 3000 f. Na kad bi pako povjerenici bar nekoliko radili, to bi lahko za koju godinu dospieli do 5000 for., onda bi se i više i veće podpore davale, jer bi se i komati dielili. Imu mnogo povjerenikah, koji se za godinu 1878 nitu najmanjim primosom javili nisu, to su pravo mrtvopuhalo. Kad nemare radili, to neka izruče povjereništvo, te bi onda odbor druge povjerenike imenovao. Nadalo se odbor, da će glegde koja občina odlučiti kakom svotu, kako to Naša Sloga priporučila. ali dosad nedoide ni pribrojene pare. Radostno je dočuo odbor, da hrvatska čitaonica na Rieci pripravlja zabavu na korist Bratovščine. Živili! Bože daj obilnim plodom urediti, a nasledovala ovaj izgled i ostala družva u posebnim Hrvatskoj, Slavoniji i Dalmaciji. U molbah se tuži naša mladez ućeca na Rieci i Senju, da je molila podpore u odhora u Poreču, na uzalud. Šarenjaci nedaju, pa nedaju jer su Hrvati, nedaju našoj detei našeg ućeca, već ga daju svojim i poturicium, da se mašu po talijanskim školah. Nije inače već, nego da si sami pomožemo i liosimo utihom i nadom; da će i nam istarskim Hrvatom Vidovdan svanuti.

Pula, 31. ožujka 1879.

Opazka toga slavovoga Uredništva o našem zadnjem dopisu nas sili, da ga podpinimo, te se unapred naradujemo, misleći, da prerana radost svjedjer neskođi.

Čujemo iz vjere dostojna izvora, da ovo občinsko zastupstvo duze vremena razpravlja o tom, da se ustanovi te sagradi mrtvašnica, što ono svojim službenim jezikom zove deposit. U to će se imati spravili, (ovdje navadno pod večer) pokojno, pripadajuće gradjanskoj plovaniji, što umru, budi u ovom veonaa razprostranjenom gradu, budi u njegovoj bolnici. Odatle zatim odvezli će jih voz na odaljeno groblje.

Videći mi s jedne strane, da su u Puli sve javne sgrade ukusno sagradjene, možemo očekivati, da će biti i rečena mrtvašnica, a tim većma, poradi svoga položaja, što će stati nedaleko Divića, onoga veličanstvenoga spomenika rimske starine.

Poznivajući mi s druge strane sasvim dobro čud ovoga pucanstva, koje se nebi pod upošto zadovoljilo jednostavnom mrtvašnicom, osim ako nebi svetjenika-sprovodnika pratilo ob ružano redateljstvo, kako se je to jur sbilo, to imamo uzroka nadati se, da ćemo ju vidjeti sagradjenu u obliku crkvice, u kojoj će se moći i misiti.

Dakle eto za nas na najzgodnijem mjestu crkvice, u smislu, u kom smo bili dopisali.

Bilježimo drugu radostnu viest. Ova gradjanska bolnica je prilično dobro uređjena prema svojim nočanim sreststvom, a može joj se samo prigovoriti, što neimade svoga kapelana. Iстина, da se kadkad šalje trazitli sad ovoga sad onoga papa prema jeziku, kojim govori bolnik. Ali žali bože, svagda ga svetljenik premda se žuri te treći nezateče živa. Nasega prijatelja je uznemirilo to; da se kršćani u kršćanskoj bolnici preseljuju s ovoga svieta u vječnost bez svake vjerske utjehe, tako, da je sam pismeno uzprošio; neka se jedared tomu zalostnomu stanju konač učini. I zbilja predade gradskomu glavaru molbenicu dne 8. prosinca 1877, što ćemo u glavnih potezih niže priobčiti, a to u prilog razjasnjenja onomu, što smo nelom spreda uzpisali.

Nehoteći iznašati tamna djela na vidjelo, kažemo, da je za ove izpražnjene biskupske stolice ota prošnja negdje zapela bila. Naš presvjeltli revni pastir, odmah čim je nastupio svoje pastirovanje medju nami, svojski se je zauzeo ustmeno te pismeno na tako, da se ta stvar može smatrati rešenom. Dakle u buduće će dnevice uz placiju, polaziti spomenutu bolnicu te kadšto mašiti u njoj svetjenik vještak jezicima talijanskomu, hrvatskomu i njemačkomu, kako se to naročito zahtjeva.

Živilo pravo, za koje prvi put obć.

zastupstvo službeno daje hrvatskomu jeziku!

Ona prošnja je pako glasila: (Mislmo da je suvišno stampati ju. Ured.) Ovamo spada i ovaj radostan glas, da je ovih danah ovaj preč. kaplot ponovio svoje kaplotske statute. Čast i slava! Iz dubine svoga srica kličemo trina članovima, što su jih podpisane te u tom promjenjene presvjeltomu Ordinarijatu dostavila, da njihov upravitelj imade znati osim talijanštine, hrvatski i njemački. Podpisati pako jih nehtjedje četvrti član, (Ono drugo izpušteno. Razlogu ćete se domisliti. Ured.)

Ako su u Puli car. glavari, sudci, uvijek govorili tri gori imenovana jezika, ako jih sadanji lječnici takodjer zборе zašto jih nebi pulski plovani znao? Njegovo previsoko zvanje, kojemu su prikopčane lakve duznosti, da se nedadu obaliti na druge pleći, zahtjeva, da on običajno (modo ordinario) kao lječnik vida duševne rane time da kao sudac izriče suibene izreke nad svojim skrušenici; a zato mora poznati jezik.

Da je on vjest ijenštini, to zaslatno nebi bio poslae svoga duh. pomoćnika po mrtvace u carsku vojničku bolnicu, što sazstoji po ure hodn od sustolnice, dnevah 9. travnja 1875 i 9. kolovoza 1876, od kuda se je jadnik povratio oba dva puta sa zvonarem i križem bez njih uza smeh mimohodećih.

Da on govori hrvatski, to jamačno nebihmo bili svjedoci onomu spašnomu prizoru, što se je desio u istoj božjoj crkvi prigodom vjenčanja koncem prošle godine.

Sciencino, da je na svojem njestu i u svoje doba, buduće baš sada korizmeću vreme, ako iztaknemo svoju sliedeću prečednu misao i želju.

Opazamo ovdje, kamo se je sgrnulo puka od svih naših krajevah, to u dijece to u odraslih, da pri molenju jedan što izpušta, drugi što dodaje. Tako se ne skaze moleći Visanim-Dalmatine s Bašaninom - Krčanom. Opet inako molu vjeru Barbanac-Porečanin, držeći se molitvene knjizice neumornoga pokojnoga kanonika Stankovića, a inako Pazinac-Tršćanin. Javnu pako zahvalu šaljeno vjeroučitelju g. Antunu Bosnietu Senjatinu, ako ga zemlja joster nosi, što je onako dobro uvježbao djecu za prvu pričest.

Ovaj pojav neslaganja u molitvu silomice nam nameće pitanje: nebi li se mogao složiti nas prečestni južni episkopat, naredjujuć zajednički katekizam, te strogo pazeti u svojih katekičkih pohodih, da li ga se točno drži, da se tako u hrvatskih zemljah hrvatskina

Va svilnoj sukaji do zemlje.
Saka žica po dukat,
A sa sukaju sto dukat tit.
Volč. sh.

LXXIV.
Sestra i brat.
(Lovranska)

O divjako, si V imela koga?
Imela sam brata i dragoga.
Ona su mi na vojnicu prošli.
Na vojnicu na tursku granicu.
Biš ti rada, da ti koji dojde?
Ja bin rada, da mi ona dojde.
Koliko biš ti za koga dala?
Za draga bin desna ruku moju.
Za brajnu bin čeno oko moje.
Koliko biš koga zalovala?
Brajna bin ja dok bin živa bila.
Dragoga bin do dva do tri leta;
Dragoga bin dragoga dobila.
Brajna ne bin nikdar već imala.
Volč. sh.

LXXV.
Mudličero hodjeranje.
(Lovranska)

Da bi ta kontrada s iglami osuła,
Se bi se pobralo od mojsa hojsnja;

Da bi ta kontrada z bošilkon sajena,
Se bi se strgalo od mojsa hojsnja;
Da bi ta kontrada z rožami sajena,
Se hi se s pohrate od mojsa hojsnja.
Ako budu meni si ti puti za man,
Tvoja duša nećo nikdar iz pakla van,
Ako bude z pakla, nećo z muk paklenih.
Volč. sh.

LXXVI.
Junak se spravlja na put.
(Lovranska)

Slugo moja, napoji mi konja.
Napoji mi ono najboljega:
As je meni dug put putovati,
Onaj mi je tri gore jelove.
Tri jelove a tri bersljankove:
Vidit čemo ka gora j' najviša,
Jel' jelova, je li bersljankova.
Vidit čemo ko liec j' najlipeš.
Jo l' junačko, ali je l' divojačko.
Bogme je sad lipše divojačko.
Ka je gora od gore najviša,
Jel' jelova, je li bersljankova?
Bogme je sad viša bersljankova.
Vidit čemo ka j' ljubea najlipeš:
Bogme sadaj najlipeš Petrova *).
Volč. sh.

*) Ime, komu se pjesa.

LXXVII.
Komarov pir.
(Iz Berčeva)

Kal' se komar s muhom spravi,
Su je brajta na pir pozval;
A svicru za svaticu,
A komara za kumpara.
S onud lile rak na konji;
„Pomož' bože, brajto moja,
Ste li dobro oheđvali?“
„Mi smo dobro oheđvali,
Pojili smo dosti mesa,
Dro četrti od komara.
Pojili smo dosti kruba
Do dva hliba od breblena, (?)
Popili smo dosti vina
Do dvi kori od oriba,
Pečuo komar z muhom plesal.
Tri milje se j' zemlja tresla.“
Volč. sh.

LXXVIII.
Djerojčina kletva.
Divejka je ružo braña,
Pak je zaspala.
„Ustan gori, divoječice,
Ča si zaspala?
Ruže su ti porenule
Ke si nabrala,

Dragi ti se ozenio.
Komu si brata.“
„Nek se ženi i veseli
Prosto nam bilo
Z vedra neba zagrnelo
Pa ga ubilo!“ *)
Priobčio Ivan Karabaić.

LXXIX.
Mornarova ljuba.
(Vrbanska)

Priloh pod Vrbnik grad,
Protuleti biše.
U Vrbniku gradu
Nikogar no biše;
Neg jedun ruman evet
Po vodu grediše.
Sobna me zovise,
Dubra mi oliše.
„Kostrij *) je va moru,
Još ves no opliva;
A moj ljubiv z Mletih
Plavčicu kordiva.
Da bin bila znała,
Da ešš bit morušar,
Kupila bih ti plav,

*) Pjera su na otoku Krku i na Kastavšćini. Do-nesena je iz Krajevćine. Ured.

ustima jednoglasno Boga slavi: — ut Deus ere uno unogue sono honorificetur? *)

Pogled po svijetu.

U Trstu 15. svibnja 1878.

Subotu dne 17. da će se zatvoriti sadanje carevinsko vijeće, buduć iztiče sesto godina njegova poslovanja, samo se ne zna, da li će se zatvoriti po navadi svečano carskim govorom, ili bez njega. Sad kao da je gotovo da će izbori za novo carevinsko vijeće biti druge polovine dojučega mjeseca junija.

Toga radi nastalo je već u svoj carevni najživahnije izbornu gibanje. Niemci ustarovierci dogovaraju se medju sobom, nebi li si kojom srećom osigurati i za drugih šest godina prevagu i gospodstvo u carevini. A naime njihovi dosadnji zastupnici, koji nisu zadovoljni s ministarstvom i njegovom politikom, pišu programe, kojimi misle stupiti pred svoje biraece. Nego kako jih ima i koji stoje uz ministarstvo, tako je stalno, da su nezložni medju sobom; pa da to nemože nego koristiti onim, koji nisu zadovoljni ni s ministarstvom ni s njimi i eto tu prigodu hoće da uhvate naša braća Česi, koji da su baš ozbiljno naknili stupiti u novo carevinsko vijeće, pa se radi toga uprav sad dogovaraju i sa ministarstvom i sa svojimi zemljaci Niemci. U tu svrhu da traže nekakve promjene u izbornom radu, jednoga ministra za kraljevinu Česku, kao što ga ima Galicija, česko sveučilište i dvoje školsko nadzornitvo kraljevinsko, naime jedno za česke a drugo za njemačke škole. Već, da im je ministar graf Taaffe odgovorio, da on neće da popusti ni za dlaku od njemačke narodne u Českoj prevage; ali to neće biti istina, jer onda je srušio jednim mahom sve nade, što su se polagale u njega, kad je ono stupio u ministarstvo. Nu pripovijeda se o njem i to, da je naime rekao, da će ovaj put biti činovnikom strogo zabranjeno, pačati se ni bielo ni crno u izborne poslove, jer da u Beču zeće čuti pravu i neizopačenu želju svih narodah i jezika.

Zato i mi opet opominjemo naše u Istri prijatelje i sve poštene duše, kojim leži na srcu napredak i blagostanje našega zanečarena i zapušćena naroda, neka negube vremena, nego neka se i oni dadu odmah na rad i djelo, jer naši protivnici nespavaju.

Čuje se, da je Andrassy-ev ngovor s Turskom glede Bosne i Novog-Pazara razljutio i njegove dosadanje najvrucije prijatelje i zagovornike; jer da je tim ugovorom naprio na državu silne troskove i svakojake potezkoće vanjske i unutarnje, a bez ikakve koristi. Nego Andrassy je ipak nešto postignuo, a to jest, da je tobože kako misli prepriećio preporod južnih Slavenah, a s druge strane oškodio i ponizio Rusiju. Tlaćenje Slavenah jest prva i najveća politička mudrost svakog Magjara, pa mora biti i njegova. Već da je dobio dopust na više vremena. Da se to bude zbilu u drugih okolnostih, mi bi rekli, da su dozrela njegova slavna djela; ali sad gdje su se po što po to nekako utisale stvari na iztoku, neimamo još zalibože te nade.

Njegovo carsko visocanstvo naš carević Rudolf nalazi se u Španjolskoj, kamo se bješe zaputio odmah po trnavanskih svečanostih. Kudgod prolazi, svagdje ga dočekuju, kako se pristoji toli uzvišenu ogranku na e sjajne vladajuće kuće.

Ruska vojska, što se imala po misli berlinskog ngovora do dne 3. svibnja već sva izseliti iz Bugarske i iztočne Rumelje, hoće se izseliti stopram do 3. kolovoza. To je očevitna nagrada onog ngovora, što ju je izposlovala ruska politika, da tim prokrei put još većim i gorim zatečim, kao što jih nekako preseljene vlade i zastupaju. Jedna od lih zatečih jest, da će ruska vojska već konecem junija biti sva prieko granice, ali s druge strane da se i medju Ruskom i Turskom zasnovalo ne samo staro prijateljstvo, nego baš pravi pobojni i odbojni savez, što je dakako zateklo sve kratkovidne državniuke. Kao predteča tog saveza smatra se proglas cara Aleksandra na zabalkanske Bugare, u kojem im preporučuje, neka se unire te pristanu na sve, što se glede njih zaključilo u Berlinu. Taj proglas, što ga je donio u Carigrad general Obručev, ngodio je toli Sultanu, da je izjavio, da može i pregoriti nekoku pravu, što mu jih daje berlinski ngovor, mira, kao što jest zaposjednutije nekajih klanaeah u staroj Planini ili Balkanu. A da zabalkanski Bugari taj carev proglas ne drže nego za prelaz, vid: se već iz toga što su poslali adresu na cara Aleksandra, u kojoj veće, da se pokoravaju njegovim željam, ali da nedvoje ni mišljanje o njegovoj dobroj volji i o svojjoj boljoj budućnosti. I eto u tih je okolnostih i knez Aleksandar Bogorides zasio stolicu rumeljskog guvernera, koji će po naše n mnenju najbrže gledati, da si osigura dobrohotnost onog naroda i

proti namjeram carigradskog Sultana, a bio bi i lud, kad nebi. Car Aleksandar oprostio je Turskoj sav trošak, od prieko 20 milijuna rubaljah, za izdržavanje turske zarobljene vojske u Ruskoj.

Mladi bugarski knez Battenberg Aleksandar I. prispio je dne 12. u Livadiju, da se zahvali caru Aleksandru; tu će mu se pokloniti bugarsko odaslanstvo, koje mu nosi bugarsku krunu. Iz Livadije hoće se navratiti k našem Caru u Beč, onda u Pariz, London i Rim, a iz Rima u Carigrad k Sultanu pošnjamjestaj, a odanle krenuti put Varne, gdje će stupiti na bugarsku zemlju. U Varne će ga dočekati bugarski princvi, odtud odpratiti u Trnovu, gdje će se zakruniti i zapriječti, onda će otići u starodavni grad Sredec ili Sofiju, svoju buduću prestolnicu.

U Rusiji su se prevratnici nešto razhladili, pa već nenapadaju toliko na pojedince ljude, ali su zato zaredili podžiganjem tako, da je u ovo petnaest dana njihovom rukom postradalo od požara više gradovah.

Englezom ide još jednako slabo u Africi i Aziji, a i u Egiptu se moraju priloziti, jer s jedne se strane nemogu složiti s Franceskom, a s druge nebi radi da se pomiešaju u ovaj posao i druge vevlasti. Bismark se sve više miri s katoličkom u Njemačkoj strankom. Alzacciji i Loreni odredio je dati široku saveznu samoupravu. U Franceskoj skrajnja levica zahtjeva, da se razdruži država od erkva; ali to je nemogućost, jer nije moguće razdružiti državljana od države.

Franina i Jurina



Fr. Biš verovat Jure da će ti povedat?
Ju. A zač nabim, ako je stvar prilična.
Fr. Neki dan mi se je smel jedan z Voloskega, da će čemo mi Heraliti svojem zajikom,

kar da ni uzimamo svakoj stvari pravega imena. Da na mesto reč „porat“ rećemo „Luka“.

Ju. A paška ga nozadela, ter je rojen va njoj! Da će jo besoda „preluka“ leh jedan naravski porat, kade je zemlja pretučena, da va nja mora zajula!

Fr. Korpo de dva Jure, ti si negler va vol školah bil.

Ju. Aj nisam ne, leh je trehe svojom tikvom mislet, pak čemo se čagodar doma nać.

Ju. Je li istina Frane, da se po Istri na puno kraj ljudi skupe, pak da jim jedan

čita, sva ja mi ovdo jedan drugemu izlondikamo i ča Sloga piše?

Fr. Da ja!

Ju. Ala tako tom ljudem bi trebe ča spoznat, zač (med nami budi rećeno) to je lepa stvar, da naš pogovor gre po Istri, kako jedna predika. Čast onom ljudem.

Fr. Ma ja ću mi hitit bi rekli napojnicu za liter vina prvemu takovemu, na koga se namerim.

Ju. I pravo bi. Bog Fraue, moram poč, zač me zovu va Zinj. Kasno je!

Hrvatskom svećenstvu, učiteljstvu i svakome prijatelju glase na koncu g. 1878.

(Dalje i koncu, vidit broj 7.)

Da je naše polje u toliko obradjeno, da se i drugi osim uredništva pera lačaju, bilo bi nam lahko, ili da uzmogno valjao gradivo nagradjivati poput drugih listovah, ali toga svega u nas nije, s toga mudrasmo se često i poslužiti gradivom, koja se možita i koncu nije dopalo. Ali prigovarati je lahko. Takovo bi moliti, da nas radja sažale i uvide kakov je to nezahvalan posao, nredjivati list bez dovoljna gradiva; oravki neka s obzirom na dobru stvar uz nas prionu, ne samo novcem, nego i umom i perom, pa kad se više u kolo ubratimo, biti će i na tom polju više uspjaha.

Kratka je naš rač, s toga nemožemo ni mnogo o njem reći. Judini uspjeh, koji nam se zaujickati nemože, jest ipak taj, da smo prvi nzoli u našoj domovini izdavati glasbeni list, koji je ipak potaknuo svećenstvo i učiteljstvo, da je ozbiljnije počelo misliti o reformi crkvene glase.

Da se nije pako svekoliko svećenstvo i učiteljstvo mislomu radu pridružilo, razlog će biti taj, što su mnogi mislili, da se oni u obće za glasu briuiti neltreaju i da to u njihov zvanični djelokrug nespada.

Svaklo misloni priznaje, da je i glasa obrazovno i uzgojno sredstvo, koje se za oplemenjenje srca i čudi ne samo u crkvi, već i u javnom životu razvijati i ngovorati mora.

Glasa kao nemogućnost oostojati će doćne i tad, kad ju neć ni crkva ni škola ngovorati, ali pravu svrhu postići će tek tada, kad će ju i crkva i škola jednakom njegom prigriti i za njegovo razprostranjenje se briuiti. Buduć da je pako svećenik i učitelj glavni faktor crkve i škole, nemože ni nesnije se nijedan izvrijavati, da nepodupire glase u obće, a najpače svećenik i orguljaš da nepodupire glase crkveno.

Što se mnogo župah na naš list nepredplati, opravdava to, što možda neimadu orguljašah, koji bi se njim služiti mogli, što se pako učiteljstvo većinom našem radu naprikljuć, mislimo, da ćemo pogoditi razlog.

Sve do danas malo gdje orguljaš za vršenje ote službe dobiva kakovu nagradu ili plaću, a ako ju dobiva, to je veoma kukavna. U mnogih župah, gdje se s vremenom namjestilo više učiteljskih silah, obvezan je jedan, možda bez svake nagrade vršiti službu orguljašk, doćim njegov kolega s istom plaćom u tom pogledu nikakovo obvezo neima. Da to nije pravdedo priznati će svatko. Radi toga otimalo i otimalije se učiteljstvo svodjer službi orguljašk.

Da bi bil gospodnr.
Ja bin plaven tvoju
Zlatan rakamala,
A od mojih rusih vlās
Konopi spletala,
A od mojih košujic
Jadraća krajela,
A kemu bih tvoju
Srebron okovala,
A provu bih tvoju
Zlatan rakamala.
Priobćio Mato Trinajstić
po pjevanju Mare Mahutjice.

LXXX.

Ljpa Dore i knez Matijaš.

(Vrhanska)

Kneza Matijaša
Turci uhvatise,
Za celih devet let
V uzdi ga držaše.
Deseto tećiso
Pravdu mu sudiše,
Da će ubjen biti;
A to je doznala
Ljpa Dorotija,
Ljpa Dorotija,

Careva Kćerćica.
Čo bite vi dali,
Knezu Matijašu,
Čo bite vi dali,
Ki bi vas z uzdi znal?
Ja bih njemu dao
Zlata nemirona,
Srebra nečinjena.
Velika vam hvata,
Kneze Matijašu.
Već ja imam zlata,
Nego vi olova,
Nego ako čete me
Za pravu jubu zet.
Ne moram vas, Doro,
Za pravu jubu zet.
Zač ja imam doma
San svoju gospoju,
San svoju gospoju
I svoju dićicu.
Neg ja imam brata
Lipić je, nego ja:
Viš je, nego vi.
On vas hoće, Doro,
Za pravu jubu zet.
Doro mi pošoće
Va konjsku štajicu,
Pak ona zibera
Tri konje najboje.
Na prvoga dala
Sve srebra i zlata;
Na drugoga dala

Kneza Matijaša:
Na tretoga Doro
Sama zajahala.
Isti čno od iste.

LXXXI.

Ivanova majka.

(Vrhanska)

„Rasti mi, prorasti,
Moj sinko Ivane,
Ja sam tebi, Ivo,
Sezidala grade:
A ti išći, Ivo
Gospodina va uja.
Išćite ga majko,
Išćite ga sama,
Samo ne išćite
Milosa junaka;
Zač je meni Milos
Mlada oca ubil.
Na ton se je Ivu
Razbolila majka.
Hodi mi ti Ivo
Za gorje po vodu.
Čini mi se Ivo,
Da bin vodo pila.
Ma ne nosi sobun
Moča ni sabjice.
Ne skerbi se majko
Od moje sabjice,

Nego se ti skothi
Od tvoje pres-lice.
Kada Ivo pride
Na tu hladnu vodu,
Povrh njega tica
Prežujao žumbori:
„Čerpaj Ivo vodu,
Imi var nad sobun.“
Kada mi se Ivo
Nazada oberne,
Tot mi nad njen Milos
Z nagio meću stoji;
A Ivo (mi?) znakno
Pod bedri sabjicu,
Pak mi on odsiće
Milosu glavicu,
Pak ju on zavije
V šaru uahranicu,
Pak mi ju on nosi
Miloj majki svojoj.
Ivo ti je majko
Milosova glava.
Volila bin Ivo,
Da bi tvoja bila.
A Ivo mi znakno
Spod bedri sabjicu,
Pak mi odsiće
Majkinu glavicu.

Isti čno od iste.

Koliko možemo suđiti, držimo da su te tri posljednja posveima pravo izpisana.

*) Rt vrhu vrhničke drage.

Po novom školskom zakonu mislilo je učiteljstvo, da nije na službu orguljašku obavezano jer se u zakonu izričito kaže, da učitelj može, a ne da mora obavljati službu orguljašku, osim gdje čega i mnogi svoje službovanje kao orguljaški obustavljaju, dok vis. zem. vlada narodnom ne naloži, da je svaki učitelj dužan vršiti službu orguljašku. To je ogorečilo svakoga učitelja, koji u imo orguljanja nikakova, ili mala heriva uživa, te takav sad bez odusjevljenja i bez čuvstva na moraš nekako tu službu vrši. Da orakovo službovanje nemože djelovati na razvitek crkvene glasbe, jasno je. Kad je tomu tako, tko da onda radi oko crkvene glasbe? Svećenik, koji možda nije ni vješt glasi, nemože, a da je i vješt, zar sam? Učitelj pako, prisiljen na dužnost, koja mu samo trud, a nikakovo korist nedonosi, neima volje. Badava tu i list i svako poticanje.

Iz te letargije trublilo bi trgnuti svećenstvo i učiteljstvo, nu kako? Ivo izkusieno, da se sumo izdavanjem časopisa to postiči nedade. Jedino sredstvo bilo bi, da se ustroj pueko crkveno pjevačko društvo, i da se tim puk za stvar predobi.

Članovi toga društva vježbali bi se u crkvenom pjevanju svake nedjelje i praznika pred ili po kršćanskom nauku, pod rukovodstvom dotičnoga orguljasa, a k tomu imala bi se u Zagrebu ustrojiti orguljaška škola. K svemu tomu treba naravski sredstava, a tih namuči je glavno. Ako naš list novi tečaj dočavi, namuismo u njem već u prvom broju objelodaniti osnovu pravilnih takova društva, da ju naši čitatelji prosude, izpravu, nadopunu i za pretresavanje prvaj glavnoj skupštini toga društva priprave. Tad ćemo podstrati proe. duhovnim stolovom predstavku, da uznastoje, da se takovo društvo ustroj. Ujedno pripraviti ćemo i osnovu za orguljašku školu. Ovdje samo u kratko nekoliko riječi o načinu, kojim bi se što više članova u to pjevačko društvo sakupilo. Članovi toga društva bili bi u prvom redu župljani, koji bi svoj stanoviti prinos plaćali. *) Uzimmo u, pr. 10 novce, na mjesec. Nu kao svaki, tako i seljak htio bi od svoga uložka imati neku korist. Idealna korist, da bi se lih samo iz njegovu prinosu njegovala crkvena glasba, nebi ga sklonila na tu žrtvu, ili možda kakove knjižje — ni to no. U koliko mi s nahožne strane poznajemo naš puk, najviše bi ga sklonilo, kad bi kao član toga društva stekao osvjedočeno, da se imati svećani pogreb, spomenik, ili šta slično, što bi se naravski iz prinosu namuivalo. Iz tih prinosah dobivali bi također oni orguljaši, koji bi članove u crkvenom pjevanju vježbali, nagrade, a s vremenom i stalnu plaću.

Neki dio tih prinosah obračao bi se i na održavanje orguljaške škole, koja nebi baš ni toliko stajala, jer bi sigurno vis. zem. vlada tomu društvu na ruku išla, te bi se dosadnja preparandijalna glasnica učionu s istom spujiti mogla, a opet stanoviti dio pribijao bi se utemeljiteljnoj glavnici. Orguljaška bi školu mogao polaziti svaki mladić, svršivši obću pueku školu, koji bi imao za glasbu volju, a takova bi podupiralo i društvo, a ne manje mogli bi se takovi mladići i na zem. glasbenom zavodu obučavati na drugih glasbilih. Na orguljaškoj školi izpitani mladići bili bi tad orguljaši, gdje dotični učitelj nebi volje ili sposobnosti imao, a i glasba bi se tim načinom u narodu sve više popularizirala. Tim načinom stekao bi učitelj za orguljašku službu nagradu, a s vremenom kad bi se glavnica umuozala i stalnu plaću, ili bi se je i posve odreći mogao, a i svećenstvo, osobito nekojima kukavno plaćenim kapelanom povisio bi se dobodak nagradom, ako bi nješto orguljasa podučavali članove u pjevanju, i mislami, koje bi se služile iz prinosu za preminule družtvene članove. Razumjeva se po sebi, da bi se to društvo u Zagrebu centralizirati moralo, jer ima malenih župah, u kojih prines članovah nabi desozio, da se dotični orguljas i upravitelj pjevačkoga zbora nagradi. Sve tri biskupije moralo bi u tom sporazumno postupati, a svećenstvo puk za stvar predobiti, a ne manje i učiteljstvo imalo bi se za to zauzimati, jer hi mu to društvo pružilo priliku, odreći se orguljaške službe ili pako dobiti za taj trud nagradu.

Osim dakle poznatoga već našega programa raditi će naš list u budućem tečaju, ako dovoljno predplatnika dobije, u tom snuju, da se naime u Hrvat.skoj ustrojio obće pueko crkveno pjevačko društvo i da se utemelji orguljaška škola.

Napokon donositi će u dodanjanom glasbenom prilogu shodne predloge i zaigre, a napose pako kao poseban prilog školske, narodne i pueke pjesmo. Osvrtati će se u književnom djelu i na obću narodnu našu glasbu

i njozinu kojižavnost, u koliko se to sa duhom lista slagalo bude. Oblik kajadah biti će ukusniji, a i pobriusmo se za radne sile, da će u budućem tečaju list jednare redovito izlaziti moći, a to će samo tad biti, ako nam se ne samo dosadnji predplatnici neiznevjeru, što mislimo, da neće samo stvari rudi učiniti, nego ako nas i ona gg. župnici, učitelji i ostali prijatelji glasba, koji još do sada predplatnici nebijahu, svojom predplatom počaste. — Prvi broj neće se tiskati, dok nebudu listu dostavnik budućega tečaja zajamčen, a poslati će se samo fiktivnim predplatnikom.

pozivano dakle volečaste župne urede gg. svećenike, učitelje i sve prijatelje glasbe, na predplatu na III. tečaj lista za crkvenu glasbu i pjevanje, „Sv. Cecilije.“

Predplatinu iznosi: na celu godinu 4 for., na pol godine 2 for., na četvrt godine 1 for.

Predplata šalje se poštarskom najpunitom: „Upravi lista Sv. Cecilije“ u Zagrebu.

Uprava i uredništvo.

Različite viesti.

Trčćanska čitavnica sabrala je ovdje u Trstu i poslala preuz. g. zapovjednicu donu generulu Franju Barunu Filipoviću broj. 450 za nevolju poplavljeniku u Posavju, tu dobila od istoga gospodina za ta dar liepo zahvalno pismo.

Ministri su odinčili, da se čim prije ukinu slobodna luka (portofranco) u Istri, pak da Istra, Bosna i Hercegovina padu pod skupnu carinu (daci), isto tako da ima prestat i posebna carina za Dalmaciju. O tom drugi put više.

Umrli su dva mlada Žakan naših biskupijah. Jedno je Antun Orlić Antunov iz Punita na otoku Krku; a drugo je Antun Siročić, iz Sv. Ivana kod Poreča. Tako su nam opeta osušile dvie zelena grane na narodnjem stablu!

Novozabrani knez bugarski. Prince Batenberg, nećak je ruskoga cara; sestru njegova oca, prince Aleksandra Hesenškoga, generalna konjarništva u austrijsko-ugarskoj vojsci, jest supruga cara Aleksandra. Prince Batenberg unosi lnu svoga oca za to, što je dieto „morganatskoga braka“. Majka mu naime bila je rodom grofica Hauke, kći poljskoga ministra rata i vojvode grofa Mayra Hauke-a, dakle porietka nekneževskoga, suprugova ne-ravnoga. Prince Aleksandro Batenbergki ima osim dvojice mladih, još jednoga starijega brata, Ljudevitu; ruski car nije ipak htio Ljudevitu, vujiđa za to, što je ovaj u službi engleske vojske. Prince Aleksandro Batenbergki jest poručnik u Hesenškoj dragonskoj pukovniji. Na početku rusko-turskoga rata on je uzio bio dopust, to je u sviti ruskoga cara sudjelovao kod vojne. Sud mu lina istom 22 godine. Ludo je pomisliti uz taku svojtu, da bi mladi knez bugarski mogao pobijati narodne težnje Bugarske, to raditi o tom, da Bugarska nezahvalno okrone ledja Rusiji, kako bi se to željelo.

Iz Mostaru pišu „Nar. Listu“ shiedo: „Čujemo da nam idju nove uredbu, pa da i Turci ovdasuji istu učitelja hrvatskoga za glavnu školu. Doistine počeo im je nesretni fanatizam iz glave čeznuti, jer i sami poznaju, da ih je na rasap doveo. Još se čuje, da ih imade dosta, koji bi htjeli i vjeru katoličku zagrliti, ali još čekaju dok se koji prvi odluči. Poznaju pak i to, da je glupost velika u kuramu, jer je zabranjeno po kuramu učiti tuđe jeziko i pisma, a to da nepoznanju svoju sliepou u kojoj su!“

Godinu 1878. pogubilo se po svam svijetu 1362 broda na jedra i 130 parobrodah. Od naše mornarice prejalo je 15 brodovah i 1 parobrod. Koliko pusto blago i jumečko glave!

Česi u Americi. U sjevernoj Americi medju 36 milijunah stanovnikah živi do 200.000 Čehah. Središnja vlada i drugi uredi radi ravnopravnosti izdavaju zakonu i državne spiso također i na češkom jeziku. Česi, koji stanuju u svojoj staroj djelovini Českoj od vjekovah, moraju zavijdati slobodu svojoj braći preseljenoj u Americi.

Prečastnomu gospodinu Milošu Nikuliću, župniku grčko-sjednjenim i namjestniku Biskupovu za Dalmaciju itd. u Kričkah.

Vaši župljani dočuv za prežalostno viest, naime prerau smrt Vašega premlitog sina Josipa, koji ječer uakom dužno bolesti u Zagrebu — u krilu milog i tužnog brata Vladislava i njegovih iskrenih prijateljah umre,

izrazuju Vašoj prečastnosti, kao i Vašoj velecijenjenoj gospodji, koju ljuto boli ljuta rana majčina srca! sućut i sažaljenje na gubitku vrog sina, prijateljem najboljega druga, a domovini hrvatskoj buduće pomoći; propadoše krasni srca! budućnosti nade punoga mladića. A Tadi pako nezaboravljivi Josipe na raztaknu tužnim srceom podvikujemo: S Bogom i lahka Ti bila zemljica medju milom braćom Hrvat.

Drnič, 1. svibnja 1879.

Sa osobitim štovanjem

U ime svih Vaših župljanaah N. Vezić.

Tčk Novacah polag Borse u Trstu od 1—14. Maja 1879.

D.no	Caradalu (cedini)		Liro ster.	Liro ster.	Liro ster.	Caradalu (cedini)		Liro ster.	Liro ster.	Liro ster.
	Naposlani	Pril. sreb. (agio)				Naposlani	Pril. sreb. (agio)			
1	5.50	0.35	11.11	—	—	11	5.51	0.30	11.72	—
2	5.51	0.33	11.79	—	—	10	5.52	0.37	11.74	—
3	5.51	0.33	11.79	—	—	11	—	—	—	—
4	—	—	—	—	—	12	5.50	0.37	—	—
5	5.51	0.32	11.79	—	—	13	5.51	0.30	11.73	—
6	5.40	0.32	11.69	—	—	14	5.50	0.37	11.73	—
7	5.45	0.33	11.71	—	—	—	—	—	—	—
8	5.50	0.35	11.71	—	—	—	—	—	—	—

Pregled trčćanskoga tržišća.

dan 8. Maja 1879.

	OD		DO	
	no.	no.	no.	no.
Vosak primorski i ugarski za 100 hg	114	—	118	—
Kafa Portorica	72	—	80	—
S Dominga	53	—	80	—
Rto polag vrati	—	—	—	—
Čukar austriljski	20	—	31	25
Čvijetja travo buhno (Gril-santomo)	180	—	190	—
Narand škrljica	9	—	—	—
Karabo puljzko	6	50	—	—
javantsko	—	—	—	—
dalmatinsko	18	—	19	—
Smokve Hrvat.	18	—	—	—
puljzko	2	50	3	—
Limen škrljica	2	50	3	—
Banacki (Bti condulo pol.)	03	—	100	—
dalmatinsko	—	—	—	—
Lešajci	—	—	25	—
Šljivo	15	—	16	—
Pšenica ruska	10	75	11	—
ugarska	9	—	10	30
Kukuruz (turkinja) ruski	5	75	6	25
ugarski	6	—	7	25
Raž	6	—	8	—
Jočam	0	50	8	—
Zob ugarska	6	50	7	50
arbanaska	—	—	—	—
Pasulj (žolj), polag vrati	9	—	10	—
robo	—	—	—	—
Bob	12	—	14	—
Leča	18	75	22	—
Oriz talijanski	16	50	16	50
talijanski (italjanski)	105	—	104	—
Vuna bosanska	110	—	125	—
morojska	105	—	105	—
čehomska	—	—	—	—
istarska	—	—	—	—
Dasko koruzko jelovica	50	—	90	—
Starjasto	44	—	75	—
Grele	12	—	14	80
bukovica	8	—	12	25
Ulja Italj. nizjo vrati	42	—	43	—
najhalje	53	—	62	—
— srednje vrati	—	—	—	—
dalmatinsko	41	—	42	50
istarsko	40	—	41	—
Kameno uljo u barilah	12	50	—	—
u kasetah	15	—	—	—
Koža strojno naske	165	—	182	—
suko voljojo naske	107	—	134	—
dalm., ist. i bos.	70	—	100	—
janječo naske	85	—	95	—
dalmatinsko	50	—	75	—
korje	—	—	—	—
vunenec silne	—	—	—	—
suno	58	—	65	—
zečje za 110 komadah, u srebro	75	—	78	—
Bakalir	28	—	31	—
Saradilo i baril	15	—	21	—
Vinrol modri	25	—	28	—
zeleni	5	—	5	50
Maso	70	—	91	—
Loj dalmatinski i naski	41	—	42	50
Salo	13	—	—	—
Mast (salo raztopljeno)	13	—	—	—
Slanina	33	—	36	—
Rakija celotar (100 litarah)	—	—	—	—
Galvici istarski	—	—	—	—
Ruj naski	8	—	8	75
istarski	—	—	—	—
Ličič od javoriko	12	—	14	—
Vineško strgotino (Gripula)	31	—	48	—
sploh	32	—	—	—
Med	—	—	—	—
Lumbar (jubečice od javoriko)	19	25	13	—
Pakli baril od 100 hg	2	—	2	—
Čunjo (straco)	17	25	23	25
Katram dalmat.	14	—	16	—

OGLAS.

Donosi se na obće znanje da popisana tvrdka prima, te umah odpravlja svakovrstne robe za Bosnu i Hercegovinu i Neretvu do u Metkoviće za 50 novčica od 100 kilograma.

Odviše prevaže radnike i lne putnike za 50 novčica iz Grad. u Metković.

Tko bi hotio potanje obaviesti, nek se pismeno obrati podpisanomu.

MATO ANDRIJAŠEVIĆ
GRADAC (Dalmacija)

KORISTNA OBZNANA
preč. svećenstvu.

Tvornica vošćenih svećah Alojza Badera u Gorici, koja je bila počašćena srebrenom kolajnom na izložbah u Gorici 1854 i u Trstu 1871, a častnim diplomom na svjetskoj izložbi u Monakovu 1855, u Parizu 1855, u Beču 1873, i broncenom kolajnom na zdujnoj svjetskoj izložbi u Parizu godinu 1878, preporuča svoje sveće od pčeljnjeja voska, koje su cienne, liepo mirno i polagano gore, nimalo ne kidaju, te nećid-pu altarih.

Crkvena oskrbničtva mogu plaćati koncem godine. Svaka naručba izpunja se hitro i točno.

Alojz Bader.

Mojih svećah ima u zalihu također Gaspar Kastelac u Materiji, G. P. Fabiani u Lokvi (Corgnate), Janec Goljevšek staunar u Sezani.

VRLO VAŽNO
za vinogradare.

Nepobitno je dokazano, da je sumporanj trsja, shodno upotrebjeno, jedino, najbolje i najuspješnije djelujuće sredstvo, kojim se trsja može sućuvati, od trsne plisni (Criptogama: Oidium), te koje trsju povratu svežinu i jakost ako je već holešću okuženo.

Francuzka, Italija i svaka ina vinarska zemlja podavaju nam mnogobrojne i neprestane dokaze o tom; nu treba biti na velikom oprezu, jer neizmjerina važnost, pripisana i priznana sumporanju, navela je pohlepne spekulante na mišanje (falsificiranje) sumpora s drugim stvarmi neuspješnima i nikako djelujućima.

Onaj dakle koji želi služiti se sumporom, treba da bude vrlo oprezan za da se otme mnogobrojnim prevaram, stoga neće biti sućuvano i nesobno, ako se kupac osvjedoči kod prodavca pregledanem izvornih faktura o dolasku sumpora, te o stećenom poštenju i glasu proizvođitelja.

Sumporanje obavija se pomoću shodnih mihova u tri, ako je potrebno i četiri doba naimo: malo kasnije iza kako se pokažu pupi na rozgvi (matiei); — za vremo crvatnje; — kad je grozd na pol dozrieo; — te napokon četvrti put i to samo djelom onda, kad bi se pokazali znakovi holesti.

Jutro naimo, poslie noći u kojoj je rosa pala, je najshodniji de dana za sumporanje, jer se tako sumpor liepo ulovi trsja, što je svakako neobudno potrebno, da se postigne povoljan uspjeh. Ako pako poslie sumporanja nadođe kiša, koja bi sumpor izprata, biti će potrebno ponoviti prije rečeni pokus.

Glavna čistionica (raffineria) sumpora tvrdca Albani u Pesaru, a njezino jedino skladište na Rieci kod Nikole Pavačića, droguista, ulica Corso.

Isti ima na prodaju izvrsnih sumporača, koje su toli dobro udese, da se nje raboć prištedi 40 % sumpora, a tri četvrti manje vremenom uznju.